

در گفت‌وگو با معاونین فرهنگی سازمان‌های مناطق آزاد مطرح شده:

هستی‌پذیری توسعه پایدار، از مسیر توانمندسازی جامعه محلی مناطق آزاد

هفته‌نامه اقتصادی، اجتماعی

اخبار آزاد مناطق

شماره ۱۱۴
دوشنبه ۲۲ دی ماه ۱۳۹۹
سال سوم - ۷۰۰۰ تومان

صفحه ۴ و ۵ را ببینید

با حضور دکتر روزبهان و رئیس دانشگاه آزاد اسلامی گیلان انجام شده

انعقاد تفاهم‌نامه همکاری میان سازمان منطقه آزاد انزلی و دانشگاه آزاد اسلامی گیلان

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد قشم بیان داشت:

برقراری عدالت اجتماعی با گسترش بیمه‌های روستایی در جزیره قشم

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش اظهار داشت:

سازمان منطقه آزاد کیش تامین‌کننده بخشی از هزینه زیرساخت‌های جزیره فارور

توجه و دارای ایراد است که در هیچ کجای دنیا چنین موضوعی روی نماند، اما به هر تقدیر در شکل ایرانیزه شده مناطق آزاد در کشور ما این موضوع ۳ دهه پیش به وقوع پیوسته و امروز تا حدودی جامعه محلی و سازمان‌های عامل مناطق به طور مسالمت‌آمیز (به جز برخی موارد که غالباً کم هم نیستند) در کنار هم قرار گرفته‌اند؛ که این مسئله باعث می‌شود که نتوان توسعه را بدون جامعه بومی تصور کرد.

مسئله برای دستیابی به یک بازی برد-برد، هر دو سمت بازی باید پای کار آمده و برای رسیدن سلامت به نوک قله موفقیت، از هیچ تلاشی فروگذار نکنند؛ که چنانچه اگر هر کدام از طرفین توان کافی برای همراهی را نداشته باشند، محال است که توفیقی نصیب هیچ‌یک شود.

همانگونه کارشناسان و صاحب‌نظران اعتقاد و اذعان دارند، رسیدن به توسعه پایدار و متوازن تنها از جاده جامعه محلی عبور می‌کند و لاغیر. به همین سبب توجه مضاعف به بومیان و اعتماد مردم به سازمان‌های مناطق آزاد، ابزار و افزار حیاتی برای رونق و توسعه همه‌جانبه در مناطق می‌باشد. طی سال‌های گذشته اقدامات خوبی درخصوص جامعه محلی بالاخص تحت عنوان مسئولیت اجتماعی در مناطق آزاد شکل گرفته و دنبال می‌شود، اما مطلوب است که همان طور که مدیران سازمان‌های مناطق آزاد انتظار همراهی از مردم محلی را دارند، خود نیز برای جذب مشارکت حداکثری بومیان تلاش کرده و در هیچ حالت و شرایطی از تشریک مساعی غافل نشوند، که این موضوع خود باعث بالا بردن درصد اعتماد مردمان به مسئولین خواهد شد.

مقابلاً جامعه محلی نیز باید فعالانه به ایفای نقش در حرکت توسعه بپردازد و با مساعدی و کوشش خود، سهمی قابل توجهی در این چرخه را به خود اختصاص دهد؛ چراکه با اعتراض و عدم همراهی، قطع به یقین عایدی خوبی نصیب نخواهد گردید.

محلی را نیز در مسیر رشد این مناطق به همراه خواهد داشت. علاوه بر اینها، رونق گردشگری در روستاها، به بهبود معیشت خانوارهای روستایی کمک نموده و به این ترتیب از خالی شدن روستاها جلوگیری خواهد کرد. اما با نگاه آسیب‌شناسی می‌توان به بحث تعارض‌ها و تضادهای توسعه جوامع محلی در مناطق آزاد اشاره کرد. گاهی اختلافاتی میان جامعه بومی با سازمان‌های مناطق آزاد مشاهده می‌شود که در برخی موارد بیان این اعتراضات به صورت تجمعات محلی بروز می‌کند.

شاید مهم‌ترین علت در رخ دادن چنین مسائلی را بتوان در نداشتن فصلی مشترک در بیان نظرات و ایده‌ها و عدم درک صحیح از شرایط دانست، عدم درک هم از سوی جامعه محلی نسبت به کارکرد مناطق آزاد و درک نشدن بومیان از سوی متولیان مناطق آزاد!

در چنین موقعیتی بی‌تردید هر یک از طرفین با نگاهی جانبدارانه وارد این میدان نبرد می‌شوند و سعی در متقاعد کردن طرف مقابل دارند، غافل از اینکه این تلاش به جز تشدید چالش‌ها، نتیجه بهتری در بر نخواهد داشت. شاید ریشه اصلی مشکل را در جایی دورتر و عمیق‌تر باید جستجو کرد؛ آنجا که در کشورمان هیچگاه و در هیچ دوره‌ای، تعریف روشن و درستی از کارویژه‌ها، اقدامات و دستاوردهای مناطق آزاد برای عموم جامعه ارائه نشد؛ آنجا که وقتی منتقدین بر طبل بی‌انصافی با صدای بلند کوبیدند که این مناطق آزاد صرفاً زمین فروختند، قاچاق کردند و واردات نمودند، صدایی حتی کوتاه و زمزمه‌وار از دبیرخانه شورایی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی بلند نشد! آنجایی که در مناظرات شنبه به نوزاد تلویزیونی، توان پاسخگویی نبود، چراکه از این جنس نبودند و نیستند و امیدواریم که بعداً خواهند بود.

بی‌شک جامعه محلی بخش مهمی از شاکله مناطق آزاد را تشکیل می‌دهد؛ البته باید تاکید کرد که ورود و ایجاد مناطق در دل جامعه محلی، خود مسئله‌ای قابل

سرمقاله

ملیحه استخواندی
کارشناس مناطق آزاد

توسعه در گرو تعامل جامعه محلی با سازمان‌های مناطق آزاد

واقعیت آن است که مناطق آزاد در ایران با عناوینی همچون تجارت و صنعت شناخته می‌شوند؛ اما براساس قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی که در سال ۱۳۷۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، در متن و کالبد این مناطق مواردی دیگر از جمله امور فرهنگی و آموزشی، عمران آبادانی و ارائه خدمات عمومی به صورت جدی مورد توجه قرار گرفته است و با صراحت به عنوان اهداف ایجاد مناطق آزاد نام آورده شده‌اند. باید اذعان داشت که امروز صنعت گردشگری به ویژه گردشگری داخلی، جایگاه خاصی در کشورها دارد و نقش مهمی در ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها خصوصاً کشورهای در حال توسعه ایفا می‌کند. گردشگری روستایی هم که از زیرمجموعه‌های این صنعت به شمار می‌آید، نقش مهمی را در توانمندسازی مردم محلی و تنوع‌بخشی به رشد اقتصادی و همچنین ایجاد اشتغال ایفا می‌کند. گردشگری روستایی می‌تواند موجب توسعه روستایی شود و به احیاء و نوسازی نواحی روستایی منجر گردد.

با توجه به عدم امکان سرمایه‌گذاری‌های کلان در بخش گردشگری ایران، سرمایه‌گذاری‌های خرد در کنار مشارکت جوامع محلی می‌تواند به پویایی این نوع صنعت در کشور کمک بسزایی نماید. در سال‌های اخیر، برنامه‌ریزان به اهمیت حضور مردم در برنامه‌ها پی برده‌اند. البته که تاکید بر گردشگری روستایی و توسعه جوامع محلی مصداق یک تیر و چند نشان است و در کنار ایجاد امکان توسعه گردشگری در مناطق آزاد، همراهی و مشارکت جوامع

